

EVALUAREA – PARTE COMPONENTĂ A SISTEMULUI DE STANDARDE EDUCAȚIONALE

EVALUATION - COMPONENT PART OF THE SYSTEM OF EDUCATIONAL STANDARDS

[https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.3\(111\).08](https://doi.org/10.52327/1813-8489.2021.3(111).08)

CZU: 378.126:35

Aurel SÎMBOTEANU,
conferențiar universitar, doctor,
Academia de Administrare Publică

SUMMARY

In this study is examined a teaching activity that occupies a special place in the process of training staff for the public administration system - evaluation, as a component of the system of educational standards. In this sense, the content and relevance of the policy documents regarding the evaluation of the knowledge and competences of MA students obtained in the study process are analyzed, highlighting the theoretical aspects and professional rigors towards the evaluation activity, but also the methodology of their practical application in the educational process. The test models for the intermediate and final evaluation of an academic course at the Theory and Practice of Public Administration program are presented and argued, emphasizing the three-dimensional model of evaluation: knowledge; application; integration. The issues addressed were debated and supported during the methodical seminar of teachers of the Academy of Public Administration from May 05 - 06, 2021.

Keywords: *public administration, teaching process, academic evaluation, educational standards, professional skills, three-dimensional model, teaching efficiency.*

SUMAR

În prezentul studiu este examinată o activitate didactică care ocupă un loc deosebit în procesul de pregătire a personalului pentru sistemul administrației publice – evaluarea, ca parte componentă a sistemului de standarde educaționale. În acest sens, sunt analizate conținutul și relevanța documentelor de politici privind domeniul evaluării cunoștințelor și competențelor studenților-masteranzi obținute în procesul de studii, evidențiate aspectele teoretice și rigorile profesionale față de activitatea de evaluare, dar și metodologia aplicării practice a acestora în procesul educațional. Sunt expuse și argumentate modelele de teste pentru evaluarea intermediară și finală a unui curs academic la programul Teoria și Practica Administrației Publice, accent punându-se pe modelul tridimensional al evaluării: de cunoaștere; de aplicare; de integrare. Problemele abordate au fost dezbătute și susținute în cadrul seminarului metodic al cadrelor didactice ale Academiei de Administrare Publică din 05 – 06 mai 2021.

Cuvinte-cheie: *administrație publică, proces didactic, evaluare academică, standarde educaționale, competențe profesionale, model tridimensional, eficiență didactică.*

Ansamblul de activități didactice practicate în sistemul învățământului superior: predarea, învățarea, organizarea și realizarea lucrului individual, stagiilor de practică a studenților-masteranzi sunt însoțite de evaluarea rezultatelor academice ale acestora. În totalitatea lor, aceste componente ale activității didactice constituie sistemul standardelor educaționale.

În prezentul studiu ne propunem să examinăm conținutul și relevanța documentelor de politici privind domeniul evaluării cunoștințelor și competențelor studenților-masteranzi obținute în procesul de studii, evidențiind aspectele teoretice și rigorile profesionale față de activitatea de evaluare, dar și metodologia aplicării practice a acestora în procesul educațional în cadrul catedrei Științe Administrative a Academiei de Administrare Publică.

Sistemul de standarde constituie un ansamblu de documente și reprezintă un sistem de criterii și norme referitoare la nivelul calității care se dorește să fie atins în activitatea educațională.

În conformitate cu prevederile art. 96 (1) al Codului Educației, învățământul superior în Republica Moldova se organizează și se desfășoară în baza standardelor de conținut, standardelor de competențe, standardelor naționale de referință și standardelor de acreditare [1].

Standardele de conținut și standardele de competențe se elaborează de Ministerul Educației și Cercetării pe domenii de formare profesională și se aprobă de Guvern. Standardele naționale de referință și standardele de acreditare se elaborează pe domenii de formare profesională de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), se coordonează cu ministerele de resort și se aprobă de Guvern.

Acest sistem de standarde, inclusiv cele cu referire la evaluarea rezultatelor academice ale studenților își găsesc reflectare

într-un ansamblu de documente metodico-regulatorii naționale și instituționale. Printre documentele de nivel național vom evidenția Cadrul Național al Calificărilor la specialitatea Administrație publică [2] care conține:

- a) descrierea domeniului de formare profesională;
- b) descrierea calificărilor și ocupațiilor;
- c) finalitățile de studiu și competențele;
- d) volumul de muncă necesar exprimat în credite de studii transferabile;
- e) metodele de învățare, predare și evaluare;
- f) procedurile de asigurare a calității.

Cadrul calificărilor pentru Domeniul de formare profesională Științe administrative presupune necesitatea sincronizării procesului de formare a specialiștilor pentru domeniul administrației publice cu exigențele față de pregătirea profesională a angajaților din administrația publică, care derivă din statutul juridic al funcționarului public și din exigențele față de pregătirea lui profesională. Cadrul calificărilor este menit să asigure pregătirea profesională a specialiștilor în conformitate cu exigențele expuse în statutul juridic al funcționarului public, ținând seamă de evoluția administrației publice în aspect instituțional și funcțional. Cele menționate se referă îndeosebi la evaluarea competențelor profesionale ale acestora, reieșind din solicitarea practicii administrative și având ca scop îmbunătățirea calității pregătirii personalului.

La nivel instituțional standardele educaționale se regăsesc în Curriculumul la specialitate, în cazul nostru la Programele de master, fie științific ori de profesionalizare, care însumează trei categorii de documente [9]:

- a) *Planurile de studii* care conțin componentele structurale: temporală; formativă; acumulare; evaluare, și care au menirea să asigure atât acumularea cunoștințelor, precum și formarea competențelor necesare

pentru exercitarea unei funcții publice supuse evaluării.

Astfel, calendarul academic specifică componenta temporală prin repartizarea activităților didactice pe ani, semestre, forme de învățământ, sesiuni de evaluare, sesiuni de recuperare și promovare, alte prevederi și mecanisme organizatorice, menite să asigure buna consecutivitate și continuitate a procesului educațional.

Componenta formativă a planurilor de studii conține unități de curs fundamentale și unități de curs de specialitate, care la rândul lor pot fi obligatorii, opționale, precum și la libera alegere. Programele de master prestate de Catedra Științe Administrative asigură formarea specialiștilor performanți atât în aspect teoretic, precum și practic prin utilizarea unui spectru larg de metode și procedee didactice specifice studiilor superioare de master.

Componenta acumulare este un indicator de evaluare cantitativă și prevede acordarea creditelor academice transferabile, care reprezintă volumul de lucru solicitat studentului-masterand pentru a realiza obiectivele programului de studii specifice în termeni de finalități de studii și competențe scontate, în dependență de specificul programelor de master.

b) *Curriculumurile unităților de curs* cu componentele structurale: conținut, competențe, obiective, evaluare. Aderarea la 19 mai 2005 a Republicii Moldova la Procesul de la Bologna prin decizia Miniștrilor europeni responsabili de învățământul superior, convocați în orașul Bergen din Norvegia a semnat o reformare, o modernizare și o reconceptualizare de structură, conținuturi și finalități a învățământului superior din Republica Moldova. Aceasta se referă la toate componentele curriculumurilor unităților de curs, inclusiv la sistemul de evaluare a rezultatelor academice ale studenților-masteranzi.

c) *Acte regulatorii* privind diferite com-

ponente educaționale: procesul de admitere la studii, organizarea și desfășurarea studiilor, desfășurarea stagiilor de practică, organizarea și realizarea lucrului individual, inclusiv evaluarea rezultatelor academice ale studenților [4; 5].

În continuare ași dori să împărtășesc din experiența organizării și realizării activităților de evaluare a rezultatelor academice ale studenților-masteranzi la cursurile a căror titular sunt. Este cunoscut faptul că rezultatele academice ale studenților se evaluează:

- a) pe parcursul semestrului;
- b) la sfârșitul semestrului;
- c) la finalizarea programului de studii.

Pe parcursul semestrului sunt folosite următoarele forme de evaluare:

- evaluarea inițială - identifică nivelul achizițiilor inițiale ale studenților-masteranzi în termeni de cunoștințe, competențe și abilități. De regulă, evaluarea inițială o organizez la prima întâlnire cu studenții-masteranzi prin organizarea unei discuții privind profilul studiilor de licență absolvite, funcțiile deținute în serviciul public la etapa inițierii studiilor superioare de master. Această informație îmi ajută ulterior să țin seamă în procesul de instruire de interesele studenților-masteranzi, de specificul activității desfășurate de aceștia.

- evaluarea curentă - se stimulează participarea și activismul studenților-masteranzi în cadrul orelor de seminar. Pregătirea către orele practice necesită o implicare activă a studenților-masteranzi folosind posibilitățile lucrului individual asupra surselor bibliografice recomandate, consultarea diferitor surse normative, cunoștința cu unele activități practice ale autorităților administrației publice, inclusiv ale celor în care ei activează. Aprecierea obiectivă a acestor eforturi cu note stimulează studenții-masteranzi în procesul de studii.

- evaluarea intermediară - se realizează prin organizarea a două testări obliga-

Model de test de evaluare:*1. Evaluare intermediară*

Nume, prenume
 Program: Teoria și Practica Administrației Publice
 --- ----- 2021

LUCRARE

**de evaluare intermediară nr. 1 în cadrul studiilor superioare de master la disciplina
*Probleme actuale privind teoria și practica administrației publice***

Testul nr. _**I. Premisele constituirii și evoluția științei administrației**

- 1.1. Caracterizați premisele apariției curentelor precursore ale științei administrației (10 p.)
 1.2. Comparați conținutul abordărilor studiilor cameraliste, doctrinei dreptului administrativ francez și doctrinei americane cu privire la rolul științei administrației (15 p.)
 1.3. Argumentați utilitatea preluării ideilor universale și rolul doctrinarilor din spațiul românesc în dezvoltarea științei administrației autohtone (25 p.)

Barem de evaluare:

46 - 50 p.= 10

31 -35 p.= 7

15 - 20 p. = 4

41 - 45 p.= 9

26 - 30 p.= 6

10 - 14 p. = 3

36 - 40 p.= 8

21 - 25 p.= 5

01 - 09 p. = 2

torii pe parcursul semestrului pe un grup de teme parcurse, precum și prin ghidarea lucrului individual realizat de studenții-masteranzi. Prima testare se face după parcurgerea a cel puțin a unei treimi din orele planificate, cea de-a doua testare după parcurgerea a cel puțin a două treimi din orele planificate cu folosirea unor teste care conțin materia predată și dezbătută în cadrul seminarelor.

• evaluarea finală - stabilește gradul în care au fost atinse finalitățile generale propuse și competențele dobândite de studenții-masteranzi în pregătirea lor profesională la fiecare unitate de curs, accent punându-se pe evaluarea nu numai a cunoștințelor, dar și competențelor formate în cadrul cursului. Exersarea modelelor de teste folosite la evaluarea finală, în cadrul evaluărilor intermediare, facilitează pregătirea studenților-masteranzi către evaluarea finală și asigură integritatea procesului etapizat de evaluare a rezultatele academice ale studenților-masteranzi.

Vom accentua că ambele tipuri de evaluare, atât cele intermediare cât și cea finală se realizează într-o abordare tridimensională: cunoaștere; integrare; aplicare.

Tridimensionalitatea evaluării intermediare constă în faptul că subiectul general de evaluare este divizat în trei sarcini distincte. Prima sarcină (1.1.) poartă un caracter de cunoaștere și înțelegere, studentul-masterand având sarcina de a reproduce premisele apariției curentelor precursore ale științei administrației studiate în cadrul orelor de prelegeri și dezbătute în cadrul orelor de seminar. A doua sarcină (1.2.) este una de aplicare, studentul-masterand având sarcina să compare, în baza unor criterii stabilite de sine stătător, câteva abordări doctrinare cu privire la rolul științei administrației. A treia sarcină (1.3.) este una de integrare și mai complexă, în cazul acestui test, studentul-masterand având sarcina de a argumenta utilitatea preluării ideilor universale și rolul doctrinarilor din spațiul românesc în dezvoltarea științei administrației autohtone.

Model de test de evaluare:*2. Evaluare finală*

Nume, prenume

Program: Teoria și Practica Administrației Publice

--- ----- 2021

EXAMEN**de evaluare finală la disciplina*****Probleme actuale privind teoria și practica administrației publice*****Testul nr. _****I. Premisele apariției și evoluției administrației publice ca fenomen social**

- 1.1. Caracterizați factorii care au condiționat apariția și evoluția administrației publice (10 p.)
- 1.2. Identificați raporturile de interdependență și interacțiune evolutivă a acestor factori asupra organizării și funcționării administrației publice (15 p.)
- 1.3. Argumentați influența acestor factori asupra organizării și funcționării administrației publice în Republica Moldova la etapa actuală (25 p.)

II. Teoriile clasice privind guvernarea și administrația publică

- 2.1. Nominalizați teoriile clasice privind guvernarea și administrația publică și caracterizați premisele istorice de apariție a acestora (10 p.)
- 2.2. Comparați teoria birocrăției cu teoria managementului științific (15 p.)
- 2.3. Argumentați actualitatea acestor teorii pentru activitatea administrativă actuală (25 p.)

Barem de evaluare:

91 - 100 p. = 10

66 - 70 p. = 7

36 - 45 p. = 4

81 - 90 p. = 9

56 - 65 p. = 6

26 - 35 p. = 3

71 - 80 p. = 8

46 - 55 p. = 5

0 - 25 p. = 2

Punctajul acordat pentru răspunsurile la cele trei categorii de sarcini este diferit în dependență de complexitatea sarcinii având o traiectorie de creștere de la subiectul de cunoaștere spre subiectele de aplicare și integrare. Baremul de notare, astfel, exprimă concepția evaluării axată pe formare de competențe și corelează cu principiul de elaborare a testului.

În cazul evaluării finale, testul de evaluare este compus din două subiecte, fiecare din ele având câte trei sarcini distincte. Primul grup de sarcini (1.1. și 2.1.) poartă un caracter de cunoaștere și înțelegere, al doilea grup de sarcini (1.2. și 2.2.) sunt de aplicare, al treilea grup de sarcini (1.3. și 2.3.) sunt de integrare. Punctajul acordat pentru răspunsurile la cele trei categorii de sarcini și baremul de notare, ca și în cazul evaluărilor

intermediare, reiese din concepția evaluării axată pe formare de competențe și corelează cu principiul tridimensional de elaborare a testului de evaluare a rezultatelor academice ale studentului-masterand.

O componentă importantă a sistemului de evaluare a rezultatelor academice a studenților-doctoranzi reprezintă verificarea lucrărilor scrise și analiza rezultatelor obținute. În acest sens, după fiecare evaluare intermediară, eu practic o analiză detaliată a răspunsurilor cu identificarea laturilor forte, dar și a părților slabe în realizarea prevederilor curriculumului unității de curs, în materie de acumulare a cunoștințelor și formare a competențelor generice și specifice programului de studii. Cele mai multe dificultăți, de regulă, studenții-masteranzi le întâlnesc la expunerea răspunsurilor la

subiectele de aplicare și integrare. În cadrul orelor practice următoare, se exersează suplimentar asupra depășirii lacunelor depistate în cadrul lucrărilor de evaluare intermediare, fapt ce facilitează pregătirea către evaluarea finală, în formă de examen, la unitatea de curs.

Prin aceste modalități de evaluare se apreciază nu numai cunoștințele acumulate de către studenții-masteranzi dar și competențele formate în procesul de instruire. Conceptul privind competențele profesionale a funcționarilor publici este studiat tot mai mult în ultimul deceniu și la modul cel mai general se rezumă la necesitatea de asigurare a funcționalității cunoștințelor. A acumula cunoștințe în sistemul de învățământ actual nu este suficient. Cunoștințele însușite se cer a fi coagulate în competențe, adică într-un ansamblu integrat de capacități și atitudini care interacționează și se dezvoltă progresiv prin exercitarea eficientă a unei funcții publice.

Din perspectivă behavioristă competența reprezintă o modalitate de executare efectivă și de succes a sarcinilor în comparație cu alți subiecți puși în aceleași condiții. Reieșind din aceasta competențele sânt achiziționate prin formare și dezvoltare profesională și se bazează pe descrierea comportamentului și a reușitei în domeniul de activitate a angajatului.

Luând în vedere că sistemul de competențe de care trebuie să dispună specialistul cu studii superioare de master în domeniile programelor prestate de Catedra Științe Administrative se formează prin aportul tuturor disciplinelor de studii prevăzute în planurile de învățământ, au fost stabilite exigențe concrete față de structura și conținutul curricular al disciplinelor de studii. Astfel, standardul curricular al disciplinei de studii include așa componente ca: cadrul conceptual; administrarea disciplinei; obiectivele de formare a competențelor;

tematica și repartizarea orelor pe tipuri de activități; obiective operaționale și conținuturi; ghidarea lucrului individual al studenților-masteranzi; metode și forme de evaluare; cerințe față de sursele bibliografice recomandate.

Fiecare unitate de curs din planurile de studii participă prin conținuturile sale la formarea sistemului de competențe necesare unui funcționar public, care luat în ansamblul său reprezintă parametrii prestabiliți pentru produsul instruirii, care rezidă în comportamentul tridimensional al viitorului specialist la nivel: de cunoaștere; de aplicare; de integrare [3; 8].

Într-o formulă integratoare, ansamblul de competențe care derivă din procesul de instruire în cadrul programelor de master din domeniul general de studii – științe administrative, și care se cer a fi evaluate, ca produs al activității didactice, pot fi specificate după cum urmează:

- gnoseologică, care constă în posesia unui volum de cunoștințe necesare pentru exercitarea unei funcții publice pornind de la specificul specializării programului de master;

- prognostică ca o capacitate de a concepe caracterul evolutiv al administrației publice și de a prevedea perspectivele dezvoltării domeniului ce derivă din specializarea respectivă;

- praxiologică care presupune abilități de aplicare a cunoștințelor teoretice în situații practice din activitatea administrativă reieșind din prevederile curriculare însușite;

- managerială manifestată în capacități de dirijare a comunităților umane și a proceselor sociale prin implicarea în adoptarea deciziilor și, în special, în organizarea execuției lor;

- de evaluare a rezultatelor activității profesionale pe baza criteriilor obiective și în conformitate cu prevederile actelor normative în vigoare și practicilor performante;
- comunicativă și de integrare socială ca

o posibilitate de utilizare a diverselor forme de comunicare în practica profesională și adaptarea comunicării la diversitatea circumstanțelor practice din sfera de activitate a funcționarului public;

- de cercetare (de analiză) prin demonstrarea capacităților analitice, cunoașterea metodologiei activității investigaționale în domeniul ce derivă din specializarea programei de master;

- de instruire continuă care rezidă în conștientizarea necesității de acumulare continuă a cunoștințelor în dependență de evoluția teoriei și practicii administrative și în corespundere cu solicitările sociale pentru domeniul în care activează funcționarul public.

De rând cu evaluarea rezultatelor academice ale studenților-masteranzi pe parcursul semestrului (evaluarea curentă și intermediară), evaluarea la sfârșitul semestrului (finală pentru fiecare unitate de curs), un loc aparte în sistemul de evaluare academică îl constituie evaluarea la finalizarea programului de studii.

După cum s-a menționat mai sus, una din competențele care derivă din procesul de instruire în cadrul programelor de master prestate este și competența de cercetare care rezidă în formarea capacităților analitice, cunoașterea metodologiei activității investigaționale în domeniul ce derivă din specializarea programului de master. Alături de unitățile de curs care au menirea să contribuie la formarea acestei competențe, un rol deosebit îl are, în acest sens, antrenarea studenților-masteranzi în elaborarea tezelor de master, evaluarea cărora reprezintă finalizarea programului de studii.

Prevederile regulamentare stabilesc cerințele față de acest gen de lucrări, specificând că teza de master reprezintă o cercetare științifică aprofundată care trebuie să demonstreze competențe profesionale și de cercetare în domeniul programului de master, cunoașterea științifică avansată

a temei abordate, să conțină elemente de noutate și originalitate în dezvoltarea sau soluționarea problemei de cercetare [4]. Reieșind din aceasta, Catedra Științe Administrative acordă o atenție deosebită elaborării tematicii de cercetare asupra realizării căreia lucrează studenții-masteranzi sub îndrumarea cadrelor didactice. Se consideră necesar și util, din perspectiva formării profesionale, ca tematica tezelor de master să aibă tangență cu activitatea practică pe care o desfășoară studenții-masteranzi în cadrul autorităților publice, prin aceasta asigurându-se interacțiunea dintre abordarea teoretico-conceptuală și aplicativă a temei de cercetare. O astfel de abordare contribuie la fortificarea competențelor profesionale, formate prin activitățile de cercetare și are, de regulă, un impact pozitiv asupra motivării studenților-masteranzi de a cerceta tematica respectivă.

Evaluarea tezelor de master se efectuează în baza unui ansamblu de criterii care vizează actualitatea investigației, caracterul novator al cercetării, calitatea fundamentării științifice, relevanța practică a studiului efectuat și altele.

Generalizând cele expuse, în concluzie, menționăm, că evaluarea rezultatelor academice ale studenților-masteranzi reprezintă un sistem etapizat de activități didactice confluente care întrunesc măsurări inițiale, intermediare și finale pe parcursul semestrului, la sfârșitul semestrului, la finalizarea programului de studii, desfășurate conform prevederilor curriculare prin folosirea unui barem de evaluare care exprimă concepția evaluării axată pe formare de competențe. Succesul unui sistem de evaluare a rezultatelor academice a studenților-masteranzi rezidă în promovarea și respectarea cerințelor metodice și regulamentare unice față de organizarea și desfășurarea lui cu încurajarea și susținerea creativității didactice în materie de conținuturi.

BIBLIOGRAFIE

1. Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17 iulie 2014. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 319-324 din 24 octombrie 2014. Modificat LP182 din 11.09.20, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 259-266 art.551 din 09.10.20, în vigoare 09.10.20.
2. Cadrul Național al Calificărilor la specialitatea Administrație Publică. Cadrul Național al Calificărilor. Învățământul Superior. Chișinău, 2015.
3. Standardul academic și profesional al specialistului cu studii superioare în domeniul administrației publice. Caietul Științific ISAM, nr. 2, 2008.
4. Regulamentul cu privire la organizarea ciclului II - studii superioare de master, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 464 din 28 iulie 2015. Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 197-205 (5239-5247) din 31 iulie 2015.
5. Regulamentul de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 1046 din 29 octombrie 2015.
6. Cadrul de referință al curriculumului universitar, coordonator Vladimir Guțu, Chișinău, 2015.
7. Dulschi Ion, Țepordei Aurelia, Formarea și dezvoltarea profesională a personalului din administrația publică: provocări și soluții. În: Administrarea Publică, revistă metodico-științifică trimestrială, nr. 2, 2021.
8. Sîmboteanu Aurel, Interferențe conceptual-metodologice și aplicative între formarea profesională și sistemul de competențe ale specialistului din administrația publică. În: Caietul științific al ISAM nr. 2, 2008.
9. Sîmboteanu Aurel, Formarea și dezvoltarea profesională a cadrelor pentru administrația publică din perspectiva edificării societății bazate pe cunoaștere și valorilor euroconforme. Administrarea Publică, revistă metodico-științifică trimestrială, nr. 4, 2015.
10. Teoria și metodologia Curriculumului universitar, coordonator Vladimir Guțu, Chișinău, 2015.

Prezentat: 17 august 2021.

E-mail: simboteanu.aurel@gmail.com